

Vlaanderen
is veilig en rechtvaardig

Memorandum

2024 - 2029

Negen beleidsvoorstellen
voor een meer **veilige** en
rechtvaardige samenleving

AGENTSCHAP
JUSTITIE &
HANDHAVING

Negen beleidsvoorstellen voor een meer veilige en rechtvaardige samenleving

Het Agentschap Justitie en Handhaving heeft op korte tijd zijn plaats binnen het justitieel landschap bevestigd en uitgebreid. We zijn het aanspreekbare gezicht en de uitvoerende handen voor de burger die met justitie in contact komt. Vandaag kunnen we slachtoffers nóg beter helpen, daders nauwer opvolgen en meer gezinnen een veilige thuis garanderen. Maar we zijn ook een leidende kracht die door beleidskeuzes en innovaties de federale broer op sleeptouw neemt. En we willen nog verder gaan. In dit memorandum doen we daarom negen beleidsvoorstellen voor de volgende legislatuur:

- I. Geef **slachtoffers** één adres voor al hun zorgen
- II. Garandeer rechtstreekse hulp bij **intrafamiliaal geweld**
- III. Voorzie een **aanpak op maat** van elke dader
- IV. Versterk de **hulp- en dienstverlening** aan daders binnen en buiten de gevangenis
- V. Innoveer het **elektronisch toezicht** van daders
- VI. Maak alle **handhavingsdiensten** onafhankelijk
- VII. Investeer in **AI** en de verdere **digitalisering** van justitie
- VIII. Richt een **kenniscentrum** voor Justitie en Handhaving op
- IX. Voorzie een **sterke administratie** in Justitie en Handhaving

Deze voorstellen moeten de toekomstige regeringsonderhandelaars inspireren om de juiste keuzes te maken voor een meer **veilig en rechtvaardig Vlaanderen**.

Bob Van den Broeck, administrateur-generaal

Justitie en handhaving in cijfers

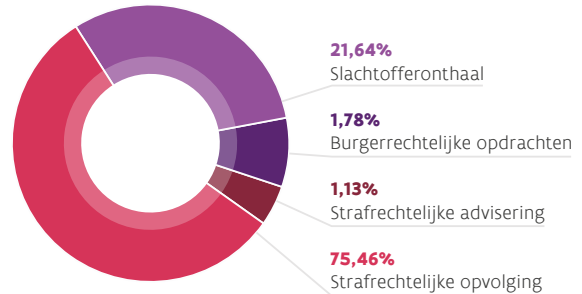
Dienstverlening op **47 locaties** in Vlaanderen en Brussel

- 15** Justitiehuisen
- 9** Veilige Huizen
- 1** VCET
- 1** Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag
- 1** Commissie Erkenning & Bemiddeling
- 20** Gevangenissen

Justitiehuisen

Nieuwe dossiers justitiehuisen per opdracht

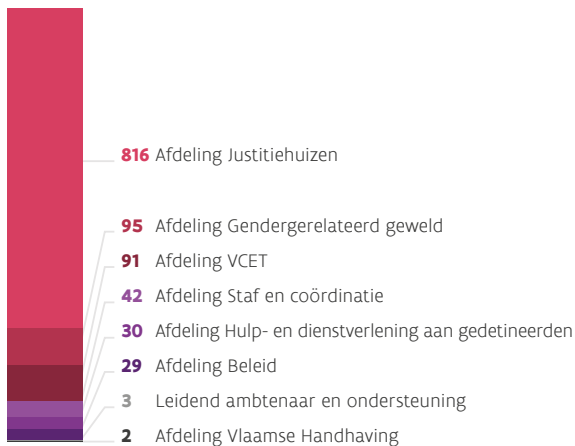

Personeel

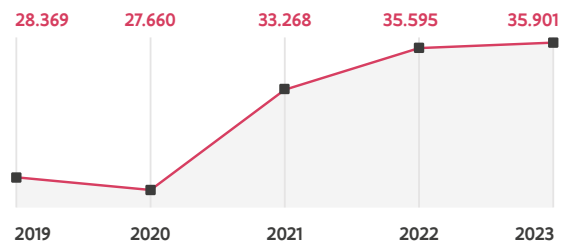
#6 grootste entiteit binnen de Vlaamse Overheid

€106.828.044,41 budget

+1100 personeelsleden

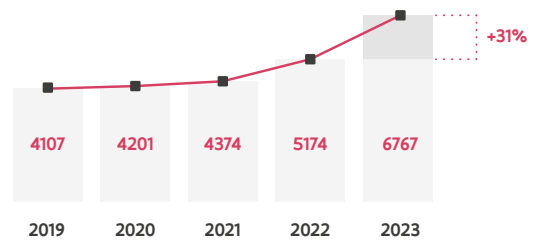

Evolutie nieuwe dossiers 2019 - 2023

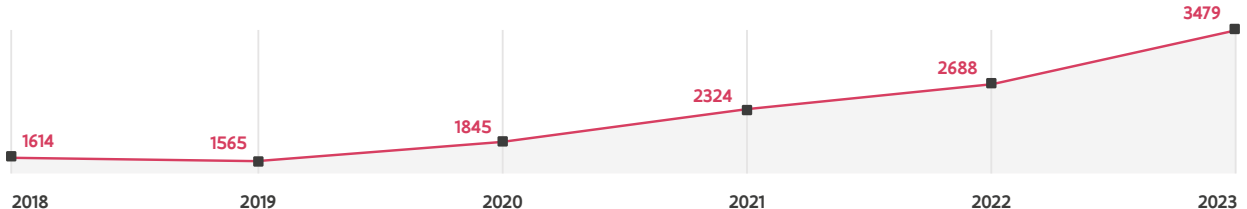
VCET

Aantal aansluitingen van een enkelband

Veilig Huis

Aantal gezinnen begeleid in de Veilige Huizen

Handhaving

Aantal aansluitingen op het Vlaams Handhavingsplatform

268 gemeenten

12 intergemeentelijke samenwerkingen

6 Vlaamse administraties

SLACHTOFFERONTHAAL

Geef **slachtoffers** één adres voor al hun zorgen

Je dacht dat het je nooit zou overkomen: plots word je slachtoffer van een misdrijf. Je zit met veel vragen en bezorgdheden. Op zoek naar antwoorden en hulp, kom je terecht op de website van [Slachtofferzorg](#). Je wordt geconfronteerd met een lijst van bijna veertig organisaties: **maar bij wie kan je voor wat terecht?** Voor veel slachtoffers in Vlaanderen is dat vandaag helemaal niet duidelijk.

Zo gebeurt de eerste opvang meestal door de politie (slachtofferbejegening). Voor emotionele ondersteuning word je daarentegen doorverwezen naar het CAW (slachtofferhulp). Wil je ook informatie over en tijdens de gerechtelijke procedure? Dan moet je bij de justitiehuisen zijn (slachtofferonthaal). Daartussenin bestaan er talloze (private) laagdrempelige hulpverleningsorganisaties en meldpunten voor slachtoffers van allerlei vormen van geweld en grensoverschrijdend gedrag. **Telkens moeten slachtoffers opnieuw hun verhaal vertellen.** En daar willen we verandering in brengen.

→ Bundel daarom minstens de krachten van slachtofferonthaal (justitiehuisen) en slachtofferhulp (CAW) in één '**Huis van het Slachtoffer**'. Zo kunnen slachtoffers met al hun zorgen en vragen terecht bij één aanspreekpunt. Na een eerste verkenning van de hulpvraag, kan het slachtoffer gericht (intern en extern) doorverwezen worden.

→ Slachtoffer worden van een misdrijf kan een grote impact hebben op je dagelijkse leven. Naast een eventuele fysieke impact, kunnen de gevolgen op psychologisch, financieel en juridisch vlak groot zijn. Installeer daarom een **multidisciplinair team** in het Huis van het Slachtoffer, zoals vandaag al het geval is in de Zorgcentra na Seksueel Geweld en de Veilige Huizen. Op deze manier kunnen slachtoffers rekenen op de best mogelijke ondersteuning vanuit diverse invalshoeken.

→ Voorzie ook een plaats voor **politie slachtofferbejegening** en de referentie-magistraat van **het parket** binnen deze geïntegreerde dienst, naar voorbeeld van de Veilige Huizen. Een nauwe en geïntegreerde samenwerking met federale partners is noodzakelijk om slachtoffers de beste ondersteuning te garanderen in gerechtelijke procedures.

→ Besteed ook bijzondere aandacht aan een **aangename infrastructuur** voor slachtoffers. Dit is vandaag met name een probleem in de – vaak sterk verouderde – federale gerechtsgebouwen, waar ook de Vlaamse diensten voor slachtofferonthaal gevestigd zijn. Slachtoffers verdienen een aangename plek die aangepast is aan hun noden.

→ Het misbruik in de kerk en bewegingen zoals #MeToo hebben (seksueel) grensoverschrijdend gedrag wereldwijd op de agenda gezet. Het agentschap huisvest vandaag al de Commissie Erkenning & Bemiddeling en het nieuwe Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. Vlaanderen subsidieert daarnaast een twintigtal andere private organisaties en meldpunten voor slachtoffers van diverse vormen van grensoverschrijdend gedrag. Een geïntegreerd en gecoördineerd aanbod ontbreekt. Onderzoek daarom de eventuele integratie van deze diensten, **vanuit een klantenspectief aan het slachtoffer.**

→ De dienst Slachtofferonthaal bundelde dertig jaar werkervaring in een lijst van ontbrekende rechten: de [tien geboden van het slachtoffer](#). **Maak van deze tien geboden een speerpunt in de volgende legislatuur door slachtoffers écht centraal te stellen binnen justitie.**

Garandeer rechtstreekse hulp bij **intrafamiliaal geweld**

Vlaanderen telt vandaag negen **Veilige Huizen**. In een Veilig Huis worden verschillende professionals die bezig zijn met de strijd tegen intrafamiliaal geweld samengebracht onder één dak. De hoofdfocus ligt op intensieve, integrale trajecten voor gezinnen die geconfronteerd worden met ernstig geweld.

Het agentschap is daarmee **pionier in de aanpak van intrafamiliaal geweld**, en ook onze buurlanden kijken vol bewondering naar onze aanpak. Het afgelopen jaar was opnieuw een recordjaar in de strijd tegen intrafamiliaal geweld: in totaal werden maar liefst 3479 gezinnen begeleid door de Veilige Huizen, wat meer is dan een verdubbeling in vergelijking met 2019.

Gezinnen die geconfronteerd worden met intrafamiliaal geweld zitten vaak al jaren in een zeer kwetsbare situatie. Ze hebben moeite om de juiste weg naar de hulpverlening te vinden en zijn bezorgd over de eventuele juridische consequenties van hun hulpvraag. Ze worden geconfronteerd met een grote hoeveelheid aan verschillende diensten, waardoor ze ook hun verhaal meermaals moeten vertellen. Daarom is het belangrijk dat dit aanbod **zo laagdrempelig mogelijk** is. We willen evolueren naar een rechtstreeks toegankelijk aanbod om alle gezinnen te bereiken. De Veilige Huizen werken vandaag immers alleen nog maar op doorverwijzing door een professionele partner, waardoor sommige gezinnen uit de boot vallen.

→ Zorg er daarom voor dat gezinnen ook **rechtstreeks kunnen binnenlopen** in een Veilig Huis. Zo kunnen mensen bereikt worden die te maken krijgen met intrafamiliaal geweld, maar nog niet op de radar staan van politie, parket of reguliere hulpverleningsorganisaties. Naast bijvoorbeeld lotgenotengroepen en infoavonden, moet iedereen kunnen binnenlopen voor informatie, advies, de opstart van een traject of een eventuele doorverwijzing.

→ De Veilige Huizen moeten dé plek worden waar iedereen – zowel burgers als professionals – terecht kunnen voor vragen en advies over intrafamiliaal geweld. Vandaag is deze dienstverlening versnipperd: professionals kunnen terecht bij een Veilig Huis en burgers bij de hulplijn 1712. **Integreer daarom 1712 onder de koepel van de Veilige Huizen**, zodat er samen kan gewerkt worden aan één geïntegreerde aanpak.

Voorzie een **aanpak op maat** van elke dader

De Vlaamse justitiehuisen bestaan bijna 25 jaar en zijn uitgegroeid tot de grootste speler in de begeleiding van daders in Vlaanderen. In totaal worden er vandaag bijna 25.000 daders opgevolgd door de justitiehuisen. **Het straffenarsenaal van Vlaanderen zit ook in de lift:** rechters vinden steeds meer hun weg naar gemeenschapsgerichte straffen, zoals de werkstraf en probatie. Met het nieuw strafwetboek wordt dit straffenarsenaal bovendien uitgebreid in de komende jaren, zoals met een verplichte behandeling.

Een gepaste straf of maatregel begint bij een juiste indicatiestelling van de dader: wat zijn de risicofactoren bij deze persoon? En hoe kunnen we best op deze risicofactoren inspelen? **Een aanpak op maat van de dader zorgt voor een meer veilige samenleving.** Dit vereist dat we als samenleving moeten durven investeren in daders.

→ De vorige legislatuur was een belangrijke mijlpaal voor de justitiehuisen met de introductie van risicotaxatie en psychodiagnostiek in de eigen werking. Aangezien de justitiehuisen bijna 25.000 daders opvolgen, moet een team gespecialiseerde psychologen zich vandaag noodgedwongen beperken tot specifieke doelgroepen op basis van afgebakende criteria. **Zorg daarom voor de nodige investeringen voor de volledige uitrol van risicotaxatie naar alle dossiers** waarin dit een meerwaarde heeft. Zo krijgen we zicht op het risiconiveau van alle daders, waarop het risicomangement kan afgestemd worden. Justitie-assistenten kunnen zelf een eerste risicoscreening afnemen om het basisrisico te bepalen. Het team van psychologen staat verder in voor de verdiepende en gespecialiseerde risicotaxatie.

→ **Optimaliseer het aanbod gedragstrainingen en onderzoek of het agentschap deze zelf kan organiseren, in plaats van uit te besteden.** Vandaag bestaan er gedragstrainingen rond agressie, sociale vaardigheden, drugs en alcohol

voor daders die niet in de gevangenis verblijven. Het agentschap wil deze gedragstrainingen verder uitbreiden naar andere doelgroepen, zoals voor personen met een tijdelijk huisverbod en gedetineerden in een detentiehuis.

→ Het huidige landschap van de werkstraffen in Vlaanderen is vandaag erg complex met lokaal zeer uiteenlopende praktijken. **Optimaliseer daarom de organisatie van de werkstraffen in Vlaanderen.** Investeer in de opvolging en begeleiding op de werkvloer, door de 'mobiele werkvloerprojecten' uit te breiden. Investeer ook in nieuwe en bestaande werkplaatsen. Onderzoek daarnaast of werkstraffen kunnen uitgevoerd worden binnen privé-organisaties met een maatschappelijk belang. Evalueer tot slot welke taken in de uitvoering van de werkstraf beter door de Vlaamse overheid zelf kunnen uitgevoerd worden, om zo tot een meer efficiënte dienstverlening te komen.

→ Bij de bepaling van een gepaste straf of maatregel, is het belangrijk dat de magistraat over alle relevante elementen in het dossier beschikt. Wat vandaag ontbreekt, is volledige en actuele informatie over het verloop van eerdere én lopende straffen. Werden alle voorwaarden in het verleden bijvoorbeeld correct nageleefd? Door deze informatie gestandaardiseerd weer te geven in een **Vlaams strafuitvoeringsregister**, kan de magistraat meer geïnformeerd een beslissing nemen. Op deze manier garanderen we een betere match tussen de dader en de straf.

Versterk de **hulp- en dienstverlening** aan daders binnen en buiten de gevangenis

Aan de basis van criminaliteit liggen vaak een hele hoop psychische en sociale problemen. **Daders binnen én buiten de gevangenis moeten daarom kunnen rekenen op de nodige hulp en ondersteuning.** De invulling van de straf moet zinvol zijn, een kans om zich te versterken op diverse levensgebieden. Alleen zo kunnen we een succesvolle re-integratie garanderen en bijgevolg recidive voorkomen. Een sterke overheid die dit aanbod bewaakt en coördineert is daarvoor een vereiste.

Zorgwekkend daarbij is bijvoorbeeld de **moeilijke toegang tot de forensische zorg.** Het aanbod is ontoereikend – zeker voor daders met een complexe problematiek – en wachtlijsten zijn vaak erg lang. Het aanbod is versnipperd over tal van private organisaties. De huidige financiering is bovendien niet transparant.

→ Voorzie daarom in een **centrale financiering van de forensische zorg** onder de koepel van het agentschap. Op deze manier wordt het volledige aanbod aan daders gecoördineerd vanuit dezelfde visie, met dezelfde kwaliteitsnormen en toekenningscriteria. Zo garanderen we een kwaliteitsvol en uniform aanbod voor alle daders.

Ook binnen de gevangenis is de organisatie van de hulp- en dienstverlening zeer complex, met **tal van gesubsidieerde organisaties die een versnipperd aanbod aanbieden.** Zo zijn er niet in alle gevangenis voltijsde hulp- en dienstverleners aanwezig die een vertrouwensband kunnen opbouwen met de gedetineerden.

Bovenal is er nood aan méér aanbod en mag de **overgang tussen binnen en buiten detentie** niet vergeten worden. Het Rekenhof stelde in 2022 al vast dat er weinig continuïteit is bij deze overgang. Vandaag zijn er meerdere diensten actief op dit scharnierpunt – zoals de justitiehuizen en het VCET, maar ook de psychosociale diensten van de gevangenis en de trajectbegeleiders van Justitieel Welzijnswerk (CAW) – zonder voldoende afstemming en samenhang.

→ Zorg voor een meer **centrale regie en financiering** van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Onderzoek om **hulp- en dienstverleners meer duurzaam en prominent tewerk te stellen** in de gevangenis vanuit de Vlaamse overheid.

→ Zet ook in op een **sterke, centrale brugfunctie van de Vlaamse overheid**, om de naadloze overgang binnen en buiten detentie te verbeteren. Onderzoek daarbij de nodige efficiëntiewinsten door overlap tussen deze dienstverleners weg te werken en samenhang te stimuleren. Onderzoek ook of justitieassistenten een grotere rol binnen de gevangenis kunnen krijgen, en of de psychosociale diensten een Vlaamse bevoegdheid moeten worden.

Een andere belangrijke vraag is de plaats van het **Vlaams jeugddelinquentierecht** binnen de Vlaamse overheid, en met name het Vlaams detentiecentrum voor uit handen gegeven jongeren en de gemeenschapsinstellingen. Er zijn veel parallellen met de bevoegdheden van het Agentschap Justitie en Handhaving. Is een centralisatie binnen Vlaamse justitie wenselijk of blijft dit beter bij het Agentschap Opgroeien? Dat is een belangrijke vraag voor de volgende regeerperiode.

Tot slot zal ook een nieuwe staatsvorming een belangrijk thema worden in de volgende legislatuur. De eventuele **defederalisering van de gevangenis** is één van de grote vraagstukken. Het agentschap ziet grote voordelen in het opnieuw onderbrengen van de volledige strafuitvoering binnen dezelfde overheid. Indien er beslist wordt om de gevangenis over te hevelen naar Vlaanderen, zal dit onvermijdelijk met zware investeringen gepaard moeten gaan om daadwerkelijk het verschil te kunnen maken.

Innoveer het **elektronisch toezicht** van daders

Wie een misdrijf pleegt, moet gestraft worden. Maar een gevangenisstraf is niet altijd de juiste oplossing. De dader verliest zijn werk, huisvesting, sociale relaties en wordt verder in de schulden geduwd. Uit onderzoek weten we dat de kans op recidive niet vermindert na opsluiting, integendeel. **Het elektronisch toezicht is daarom in bepaalde gevallen een betere straf of maatregel:** het komen en gaan van de dader wordt strikt opgevolgd, zonder alle banden met de maatschappij te verliezen. Indien nodig wordt begeleiding op maat voorzien door een justitieassistent. Opvolging door elektronisch toezicht is bovendien veel goedkoper dan een gevangenisstraf.

Het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) staat zo dagelijks in voor de opvolging van bijna 1800 daders. In 2023 werden maar liefst 6770 enkelbanden aangesloten, een absoluut record. Vlaanderen is vandaag al **pionier** in de *state of the art* toepassing van elektronisch toezicht. In de komende legislatuur willen we deze pioniersrol uitbreiden door het elektronisch toezicht verder te vernieuwen en te verbeteren.

→ Vandaag is de statische veiligheidsmonitoring via de "klassieke" enkelband met bewakingsdoos de standaard. Met deze technologie kan alleen worden nagegaan of de dader thuis is. Er wordt een perimeteer ingesteld op het verblijfsadres en bij schending ontvangt het VCET een alarm-sig-naal. Een dynamische veiligheidsmonitoring wordt vandaag alleen gebruikt bij de voorlopige hechtenis en sinds kort bij minderjarigen en slachtoffers. Via een enkelband met GPS-technologie, kan de locatie van de dader op elk moment gemonitord worden, ook buitenshuis. Deze vorm van elektronisch toezicht biedt dus veel meer veiligheidswaarborgen. **Onderzoek daarom hoe elektronisch toezicht via GPS op maat kan worden ingezet voor bepaalde daders die een nauwere opvolging vereisen, bijvoorbeeld op basis van risicotaxatie.**

→ Jeugdcriminaliteit vereist een aanpak op maat van de jongere. Sommige minderjarige daders hebben niet alleen nood aan een intensieve begeleiding, maar ook aan extra structuur met nauwe opvolging. Daarom kunnen jeugdrechters in Antwerpen sinds kort ook een enkelband met GPS opleggen. Het VCET staat in voor de controle en het Agentschap Opgroeien voor de begeleiding. Deze nieuwe maatregel geeft jongeren, die nog de kans hebben om op het juiste pad te blijven, de mogelijkheid om naar school te blijven gaan en zo een gestructureerd leven op te bouwen. **Voorzie daarom in de volledige uitrol van elektronische monitoring voor minderjarigen in Vlaanderen,** na positieve evaluatie van dit proefproject.

→ Ook slachtoffers kunnen sinds kort rekenen op meer gemoedsrust door de toepassing van elektronisch toezicht. Recent ging een piloot-project van start, waarbij het slachtoffer via een 'slachtofferapplicatie' gewaarschuwd kan worden wanneer de dader te dicht in de buurt komt. Het VCET ontvangt tegelijkertijd een waarschuwing-smelding om tijdig in te grijpen. Op deze manier kunnen contactverboden nog beter worden opgevolgd. Voorlopig zal deze maatregel slechts in beperkte gevallen kunnen toegepast worden. **Voorzie daarom in de verdere uitrol van een slachtofferapplicatie in Vlaanderen.**

→ Alcoholgebruik is een belangrijke risicofactor voor recidive. De technologie om gebruik op te sporen via elektronisch toezicht bestaat, maar wordt vandaag nog niet toegepast in Vlaanderen. **Investeer daarom in de toepassing van alcohol-monitoring om recidive verder te voorkomen.**

Maak alle **handhavingsdiensten** onafhankelijk

Burgers die de Vlaamse regelgeving niet naleven, kunnen niet alleen strafrechtelijk maar ook bestuurlijk vervolgd worden. Denk bijvoorbeeld aan de handhaving van milieumisdrijven, bouwinfrastructuur of misdrijven over woningkwaliteit. Vlaanderen heeft de afgelopen decennia tal van inbreuken op de eigen decreten strafbaar gesteld en daarvoor handhavingsregels bepaald. Helaas was er van coördinatie weinig sprake: elk nieuw decreet kreeg zijn eigen handhavingshoofdstuk, met specifieke regels en een eigen terminologie. Het gevolg was een absolute **wirwar van handhavingsregels**.

Gelukkig heeft Vlaanderen de afgelopen jaren **grote stappen voorwaarts** gezet in de stroomlijning van al deze regels, met het nieuw kaderdecreet Vlaamse Handhaving. De informatie-uitwisseling tussen handhavingsdiensten werd bovendien sterk verbeterd door de introductie van het Vlaams Handhavingsplatform.

Desondanks blijven de Vlaamse handhavings- en inspectiediensten vandaag verspreid binnen verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid. Er wordt vaak **naast elkaar gewerkt**, er worden andere prioriteiten gelegd, verschillende diensten moeten dezelfde inrichtingen controleren en andere zaken worden vervolgd of beboet.

Bovendien is de functioneel bevoegde minister vandaag ook bevoegd voor de handhaving van de eigen diensten. Dit betekent dat de diensten van dezelfde minister ook de eigen vergunningen, toelatingen en beleid moeten controleren. **Dit roept evident vragen op over de onafhankelijkheid en het principe van de scheiding der machten.**

→ **Voorzie daarom in de gefaseerde fusie van alle handhavingsdiensten binnen het Agentschap Justitie en Handhaving**, zodat een onafhankelijk handhaving kan gegarandeerd worden. Het Agentschap Justitie en Handhaving kan deze diensten ondersteunen in de beleidsvoorbereiding en -monitoring. Op deze manier wordt de scheiding der machten maximaal gerespecteerd.

→ Om voldoende rechtsbescherming aan burgers te garanderen, moeten bovendien de bevoegdheden voor toezicht en opsporing enerzijds en vervolging en beboeting anderzijds duidelijker gescheiden worden. **Richt daarom ook een afzonderlijke, overkoepelende beboetingsentiteit op die onafhankelijk kan opereren van de entiteiten die de vaststellingen doen.** Op deze manier kan het beboetingsproces meer geprofessionaliseerd worden.

→ Daarnaast blijft het belangrijk dat **alle Vlaamse handhavingsdiensten toetreden tot het kaderdecreet en zich maximaal aansluiten op het digitaal handhavingsplatform.** De eerste stappen hiertoe zijn al gezet, maar toch blijven er vandaag onnodige verschillen bestaan tussen verschillende handhavingsdiensten. Alleen zo kunnen de handhavingsregels verder gestroomlijnd worden, zodat burgers op rechtszekerheid kunnen rekenen.

→ De huidige afdeling Vlaamse Handhaving bestaat vandaag alleen onder de vorm van een projectteam met slechts zes personeelsleden. Het project loopt af op 1 mei 2025. **Om de continuïteit én de toekomst te verzekeren, moet er vanaf 2025 een volwaardige afdeling Handhaving worden opgericht en ingevuld.**

Investeer in **AI** en de verdere **digitalisering** van justitie

Onze moderne samenleving wordt **steeds meer afhankelijk van digitalisering** en het gebruik van nieuwe technologische tools. Het is duidelijk dat artificiële intelligentie (AI) in de toekomst veel meer ingang zal vinden, ook in overheidsdiensten. Vandaag zijn er voor Justitie en Handhaving in Vlaanderen winsten te boeken om de eigen middelen nog effectiever in te zetten en de klantvriendelijkheid te verhogen via verdere digitalisering.

De medewerkers van het agentschap staan dagelijks in contact met mensen, van slachtoffers tot daders, en wisselen informatie uit met tal van partners en opdrachtgevers. Om dit mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat het agentschap over **performante en veilige applicaties** beschikt. De complexiteit en de hoeveelheid aan dossiers zit in stijgende lijn: ook de systemen en applicaties moeten kunnen volgen. Hier hangt een significant kostenplaatje aan vast.

→ Investeer daarom verder in de digitalisering van Justitie en Handhaving door **voldoende duurzame middelen** vrij te maken.

→ Data vermindert recidive: het agentschap zit op een goudmijn van gegevens die nog meer benut kunnen worden om datagedreven te werken en zo recidive te voorkomen. **Onderzoek daarom de ontwikkeling van een 'decision support system' op basis van AI dat professionals kan ondersteunen om bepaalde beslissingen te nemen.** Zo'n systeem kan bijvoorbeeld automatisch bepaalde 'knipperlichten' in een dossier detecteren of bijvoorbeeld de 'match' tussen de kenmerken van een dossier en het hulpverleningsaanbod berekenen.

→ De informaticasystemen van het Agentschap Justitie en Handhaving bevatten zeer gevoelige informatie over daders, slachtoffers en handhavingsdossiers. We willen niets aan het toeval overlaten en de veiligheid van deze systemen maximaal uitdagen en verbeteren. **Zet daarom in op structurele veiligheidschecks door bijvoorbeeld beroep te doen op ethische hacking.** Op deze manier willen we onze systemen meer *challengen*.

→ **Tot slot dient de rol van Vlaanderen in de ontwikkeling van federale applicaties versterkt te worden.** De diensten van het agentschap delen immers verschillende applicaties met de federale overheid, maar de vaststelling is steeds dat Vlaanderen onvoldoende betrokken wordt in noodzakelijke aanpassingen of nieuwe ontwikkelingen.

Richt een **kenniscentrum** voor Justitie en Handhaving op

Vlaamse justitie vaart vandaag nog teveel blind. Er bestaat bijvoorbeeld **geen structureel onderzoek naar recidive** van daders die door de justitiehuisen, het VCET of Veilig Huis opgevolgd worden. Daardoor weten we vandaag nog te weinig of de begeleiding door onze diensten werkt. Vlaanderen kent vandaag maar twee “eigen” onderzoeksinstellingen, eentje voor natuur en bos, en eentje voor landbouw en visserij. Zeer belangrijk, maar veiligheid is dat toch ook? In Nederland beschikken ze bijvoorbeeld al jaren over een eigen studiedienst binnen justitie (WODC), die onder andere een ‘recidivemonitor’ uitvoert.

Vandaag beperkt het evidence-based beleid van het agentschap zich voornamelijk tot het uitbesteden van onderzoeksopdrachten om bepaalde beleidsbeslissingen te onderbouwen. Zo werd in de vorige legislatuur meer dan twee miljoen euro gespendeerd aan extern wetenschappelijk onderzoek. Door de systematische uitbesteding van deze projecten, wordt er slechts beperkte interne expertise opgebouwd inzake wetenschappelijk onderzoek en te weinig gefocust op langetermijnstudies.

→ Richt daarom een **Vlaams kenniscentrum voor Justitie en Handhaving op**. Dit kenniscentrum moet instaan voor hoogwaardig, innovatief wetenschappelijk onderzoek dat de werking van het agentschap verbetert en zo bijdraagt aan een veiligere samenleving.

Veel terreinwerkers van het agentschap komen dagelijks in aanraking met complexe situaties en vraagstukken. Nieuwe medewerkers krijgen vandaag al een interne basisopleiding die wordt georganiseerd door het agentschap. We willen deze opleiding verder uitbreiden en professionaliseren, zoals vandaag al het geval is voor gelijkaardige functies binnen de sector, denk aan de politie. Zo kunnen er gespecialiseerde opleidingen komen tot bijvoorbeeld reclasseringswerker, slachtofferbegeleider of casusregisseur.

→ Richt daarom, als onderdeel van het kenniscentrum, ook een **Vlaamse justitie academie** op. Dit intern trainingscentrum moet bijvoorbeeld een basisopleiding aanbieden aan alle startende terreinmedewerkers, samen met verdiepende opleidingen voor ervaren personeelsleden.

→ Daarnaast speelt het agentschap een centrale rol in de ondersteuning en vorming van diverse partners in het justitiële werkveld. De afdeling Vlaamse Handhaving heeft net als de afdeling Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden een decretale opdracht hiervoor. Ook de Veilige Huizen werken met ketenpartners die opleidingen en ondersteuning aangeboden krijgen. **Daarom moet binnen de Vlaamse justitie academie ook een plaats zijn voor opleidingen aan externe partners**. De organisatie van deze opleidingen vanuit één centrum draagt bij aan een meer kostenefficiënte aanpak.

Voorzie een **sterke administratie** in Justitie en Handhaving

De oprichting van het Agentschap Justitie en Handhaving was een **mijlpaal voor justitie in Vlaanderen**. Op 1 januari 2022 werd hiermee een belangrijke doelstelling uit het Regeerakkoord 2019 – 2024 verwezenlijkt: naast een eerste Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, werden verschillende bevoegdheden nu ook gecentraliseerd in één administratie.

Twee jaar later is het agentschap een **onmisbare schakel én bekend gezicht** geworden in het justitieel landschap in België. Sinds het begin van de huidige legislatuur worden er meer en meer daders opgevolgd door de justitiehuizen (+22%) en het VCET (+65%). Het aantal slachtoffers (+71%) en gezinnen (+100%) die begeleid worden is nog nooit zo hoog geweest.

De voorbije jaren heeft de Vlaamse Regering dan ook fors geïnvesteerd in het Agentschap Justitie en Handhaving. Dit was broodnodig om tegemoet te komen aan de blijvende stijging van de opdrachten, zowel in hoeveelheid als in verscheidenheid. Zo is het personeelsbestand met meer dan 25% gestegen. Het agentschap is daarmee **de 6de grootste entiteit binnen de Vlaamse overheid**.

De investeringen in personeel situeerden zich hoofdzakelijk in de terreinfuncties, zoals justitieassistenten, psychologen, casusregisseurs en personeel voor het VCET. Problematisch is evenwel dat de **ondersteunende diensten niet in verhouding zijn meegegroeid** met het terrein. Het aantal medewerkers binnen de ondersteunende diensten zit onder de benchmark van 6% van de Vlaamse overheid.

Daardoor kunnen de centrale diensten vandaag **moeilijk de noodzakelijke dienstverlening aanbieden** aan de eigen medewerkers zoals dit zou horen. Enerzijds is er simpelweg meer werk als er meer mensen in de organisatie komen werken, anderzijds zijn er bepaalde functies nodig naarmate een organisatie groter en complexer wordt om deze te beheren en te beheersen.

→ **Investeer daarom verder in de centrale diensten van het agentschap.** Op deze manier kunnen terreinmedewerkers rekenen op de beste ondersteuning en wordt een goede uitvoering van de kerntaken gegarandeerd. Concreet is er grote nood aan versterking op alle ondersteunende processen, zoals HR, IT, financiën, communicatie en organisatieontwikkeling. Deze uitbreiding is bovenal noodzakelijk indien we bovenstaande ambities in de komende jaren daadwerkelijk willen uitvoeren.

→ De arbeidsmarkt is meer verhit dan ooit tevoren. Het is dus eens zo uitdagend om (gekwalficeerde) medewerkers aan te trekken én te behouden, zeker in de uitdagende werkcontext van het agentschap. De beperkte competitiviteit van de Vlaamse overheid laat zich hoofdzakelijk voelen voor werknemers van niveau B, waarin de meeste kernfuncties van het agentschap zich situeren, zoals justitieassistenten en casusregisseurs. Dit wordt ook aangekaart in de globale bijdrage van de Vlaamse overheid voor de volgende legislatuur. Zo verdient je binnen dit niveau ongeveer 11% meer bij de federale overheid. **Daarom wil het agentschap pleiten voor betere arbeidsvoorwaarden van deze medewerkers die de ruggengraat van het agentschap vormen**, ofwel door een verhoging van de salarisschaal ofwel door het invoeren van een groeipad, zodat de functie aantrekkelijker wordt met voldoende doorgroeimogelijkheden.